

ning – större, alltså, att tänka rätt i boxen än fritt utanför den.

Fri och ofri skolmarknad i England

Även om Högskoleverket (till exempel i sitt yttrande över senaste långtidsutredningen¹) ibland säger att det samhällsekonomiska nyttoperspektivet behöver kompletteras med andra värden när utbildningssystem utvärderas, är vi nog många på universitet och högskola som har känslan av att just det *samhällsekonomiska nyttoperspektivet* får ett allt större genomslag i politik för och i utvärdering av utbildning. Den känslan är nog än starkare i England, där koalitionsregeringen till högljudda protester drivit igenom höjda universitetsavgifter (en termin på Cambridge kostar nu över 200 000 kr) och kraftigt sänkta basanslag för samhällsvetenskap och humaniora. De engelska politikernas säregna mix av detalj- och målstyrning i utbildningspolitiken illustreras av att man där försöker skapa ett slags fri marknad för högre utbildning, samtidigt som man inte drar sig för att ingripa i denna marknad – det kommer till exempel inte vara tillåtet för alla universitet att höja sina avgifter, och den engelska regeringen har luftat planer på att inrätta en ny, mäktig organisation med befogenheter att finansiera och konstruera särskilda utbildningar, stänga institutioner som inte lever upp till målen (om till exempel hur många avhopp som ska tillåtas på en utbildning) och hantera studenters klagomål.²

1. <http://www.hsv.se/download/18.27d86368130216405a680002741/13-1948-11-yttrande-langtidsutr.pdf>, per den 16 juni 2011.
2. Pears, I (2011), *After Bronne*, i London Review of Books, Vol 33, No 6, 17 mars 2011, (<http://www.lrb.co.uk/v33/n06/contents>).

Forskningens nytta

Det heter nu också att vid fördelning av engelska forskningsmedel ska forskningens konsekvenser och nytta för samhället spela roll (man är så precis att man säger att en femtedel av varje individuell anslagsgranskning ska vikas åt det sökta arbetets ”impact”). Kritiker tror detta framgent kommer leda till att bara nyttan för näringslivet och de just då sittande politikerna kommer att vägas in – och då ligger samhällsvetenskaperna och humaniora risigt till. För den engelska statvetarartikelns samhällsnytta är säkert lika svårsmätt som resultatet på den svenska kandidatuppsatsen.

That the importance of the humanities cannot be registered on a spreadsheet shows the limitations of spreadsheets, not of the disciplines being measured.³

MAGNUS ERLANDSSON

Konferenser

Statsvetenskapliga förbundets årsmöte i Umeå

”När statsvetenskapliga förbundet bildades 1970 var tanken bland annat att främja samarbete mellan statsvetare från olika institutioner i landet, att verka för en kritisk analys av statsvetenskapens mål och medel och av ämnets roll och uppgifter i samhället samt att informera om den statsvetenskapliga forskningen.” Med den uppmaningen bjuder statsvetenskapliga insti-

3. Pears, I (2011), *After Bronne*, i London Review of Books, Vol 33, No 6, 17 mars 2011, (<http://www.lrb.co.uk/v33/n06/contents>).

tutionen vid Umeå universitet in till förbundets årsmöte, 27–28 oktober. Anmälan görs senast den 15 september till någon av de nio arbetsgrupperna som utförligt presenteras här (ordförande inom parantes).

Svensk politik och förvaltning

Till arbetsgruppen Svensk politik och förvaltning inbjuder vi alla med intresse för området i en vid mening. Vi ser gärna både uppsatser som behandlar det politiska skeendet på olika nivåer eller uppsatser som fokuserar på olika policyområden och då gärna sådana som behandlar kopplingen mellan den politiska beslutsnivån och förvaltningen. Vi välkomnar även uppsatser som analyserar olika skeenden inom svensk politik och ser framåt och diskuterar möjliga effekter av olika organisatoriska förändringar, t.ex. regionaliseringen. Vilka är övriga trender vi ser och hur genomförs de? Hur integreras politik och förvaltning på olika nivåer och hur fungerar olika styrmedel i praktiken? Arbetsgruppen ser gärna uppsatser som behandlar förvaltningsområden som t.ex. utbildnings-, hälso- eller socialpolitik. (Olof Johansson, UMU och Katarina Roos, UMU)

Jämförande politik

Arbetsgruppen för jämförande politik välkomnar alla papper med inriktning mot jämförelser av politiska system eller aspekter på sådana. Det kan t.ex. gälla nationsbyggnad, politiska institutioner på en eller flera nivåer, beslutsprocesser, politikens resultat och effekter eller politiska attityder. Det kan avse papper om medborgarnas deltagande eller om politik utifrån genus, klass och etnicitet i ett jämförande perspektiv. Papper kan bidra till analyser

av klassiska problem inom området, men vi ser gärna också papper som formulerar och möjligen också besvarar nya frågor. Både kvantitativa och kvalitativa empiriska analyser är välkomna men även papper som utvecklar teorier och begrepp kan presenteras. Studier som analyserar enskilda fall bör placera in sådana i ett jämförande sammanhang. Papper som prövar aspekter av komparativ metod kan också läggas fram. Vi välkomnar papper från såväl doktorander som vill testa idéer och upplägg genererade inom avhandlingsarbetet som bidrag från seniora forskare. (Anders Lidström, UMU och Niklas Eklund, UMU)

Europapolitik

I denna arbetsgrupp välkomnar vi framförallt arbetspapper, gärna max 30 sidor i längd, som fokuserar någon aspekt av flernivåproblematik i Europa. Det kan röra sig om ”Multi-level Government” och/eller ”Multi-level Governance”. Det kan handla om EU, men behöver inte göra det, även i regional och kommunal politik finns det teoretiska, analytiska och empiriska problem som med lätthet faller under samma rubrik och som kan studeras ur ett komparativt europeiskt perspektiv. Det kan vidare handla om politiken input sida (t ex partier och politikskapande) eller dess output-sida (genomförande av fattande beslut). Inte minst ser vi fram emot uppsatser som gör en koppling mellan in- och output analyser av politik. Avslutningsvis välkomnar vi även uppsatser som frågar om ”kejsaren har nya kläder” och ifrågasätter huruvida detta med flernivåstyrelse är något nytt, om begreppet har något teoretiskt innehåll eller egentligen är empiriskt användbart? Kanske finns det också någon som vill föreslå svenska begrepp i stället för de ofta använda (se

ovan) anglosaxiska ord som är centrala i denna diskurs. (Torbjörn Bergman, UMU/SH och Magnus Blomgren, UMU)

Internationell politik med freds- och konfliktstudier

Statsvetenskapliga institutionen i Umeå är sedan en tid tillbaka en tvåämnesinstitution med statskunskap och freds- och konfliktstudier. Arrangemanget, som även förekommer vid andra institutioner i landet, öppnar för en vidare syn på ämnet internationell politik, som möjligen står i bättre samklang med aktuella globala och regionala utvecklingstendenser. Därför välkomnar sektionen för internationell politik såväl uppsatser inom klassiska områden som utrikes- och säkerhetspolitik, folkrätt, internationell organisering och integration, som uppsatser med en inriktning på konfliktlösning, fredsstrategier, återuppbyggnad och krishantering. Studier som behandlar enstaka nationella eller lokala förhållanden är också av intresse men bör relateras till ett vidare internationellt/globalt sammanhang. Uppsatser kan även behandla övergripande teoretiska och metodiska problem och aktuella utvecklingstendenser inom fältet internationell politik och freds- och konfliktstudier. Vi välkomnar uppsatser från såväl doktorander som vill lägga fram delar av avhandlingsarbetet som bidrag från seniora forskare. (Jan Engberg, UMU och Malin Eklund Wimelius, UMU)

Politisk teori

Etablerade forskare likväl som doktorander är välkomna att presentera bidrag i arbetsgruppen politisk teori, ett mångfacetterat område rikt på reflektioner samt

möjligheter att bege sig på kors över upp-trampade stigar. Dessa finns och brukar ge prioritet åt endera texten (ofta fokus på begrepp som demokrati, rättigheter, hållbarhet, frihet, dygder, staten, globalisering) eller kontext (politisk idéhistoria, samtidsideologier, kunskapspolitik, multikulturalism, kön). Ovanliga är dock inte heller mer komplexa samband, såsom tolkning av hur någon etablerad tänkares verk hänger samman med såväl dennes samtida problem, som med förhållanden i vår egen tid. (Rolf Hugoson, UMU och Gino Sahovic, UMU)

Genus och politik

Genus och politik täcker ett brett fält inom statsvetenskap från det lokala till det globala; från demokrati, medborgarskap, organisering, politisk representation och inflytande till jämförande politik, EU, internationella relationer och globalisering. Det handlar om makt och maktrelationer som genomsyrar det privata och det offentliga; om våld mot kvinnor, kroppslig integritet, om sexualitet, om etnicitet/ras osv. Till denna workshop välkomnar vi såväl teoretiska som empiriska bidrag inom genus och politik. Vi ser gärna studier som använder sig av olika metodologiska angreppssätt och studier som problematiserar och prövar etablerade teorier och begrepp. Vi ser även gärna uppsatser som tar sig an de nya frågorna som följer av postkoloniala och intersektionella ansatser. Vi välkomnar såväl regelrätta uppsatser och artikelutkast som kortare skisser på projekt och forskningsidéer från både doktorander och disputerade forskare. (Chris Hudson, UMU och Jessika Wide UMU/UU)

Politik och förvaltning för miljö och hållbar utveckling

Kollektiva utmaningar kring klimatförändringar, mark- och vattenresurser liksom den framtida energipolitiken gör att miljöfrågorna kommit för att stanna på den politiska agendan. Från global till lokal nivå ska ”hållbar utveckling” genomgå olika sektorer politik och förvaltning om man läser FN-deklarationer och EU:s direktiv. I denna arbetsgrupp inbjuder vi till en kritisk analys av politik för miljö och hållbar utveckling som kan spänna från grön politisk teori till internationella relationer och svensk politik och förvaltning. Vart är miljöpolitiken på väg? Hur genomförs den? Integreras miljöfrågor i politik och förvaltning på olika nivåer och hur fungerar olika styrmedel i praktiken? Vad blir resultatet i ljuset av partipolitisk konkurrens, samhällliga maktrelationer och intressekonflikter? (Katarina Eckerberg, UMU och Camilla Sandström, UMU)

Konkurrens och marknadsanpassning i offentlig förvaltning

Marknaden har i tilltagande grad kommit att stå som förebild för utformning och förmedling av välfärdstjänster i den offentliga sektorn. Aktörer från det privata och offentliga samsas i utförandet av offentlig politik inom många områden. På skolans område har exempelvis andelen fristående skolor ökat dramatiskt sedan 1991. I och med Lagen om valfrihet (LOV) från 2008 sker en stark framväxt av marknader för äldreomsorg och primärvård. Sammantaget väcker denna utveckling en rad frågor, som exempelvis: Vad innebär marknadsanpassningen för de folkvaldas, medborgarnas, brukarnas och de professionellas möjligheter att påverka politikens verkställighet? Kan för

demokratin centrala värden – likabehandling, öppenhet, professionell integritet – vidmakthållas? Vem/vilka gynnas respektive missgynnas när förvaltningarna skiftar från de offentliga monopolens storskalighet och oåtkomlighet till de multinationella koncernernas oligopol? Arbetsgruppen har som syfte att undersöka och diskutera statsvetenskapliga forskningsbehov och forskningsmöjligheter med anledning av marknadsanpassningen av välfärdstatens kärnområden. Vi välkomnar bidrag av olika karaktär: såväl regelrätta papers som korta och spontana tankepaper. (Linda Rönnberg, UMU och Urban Strandberg, GU)

Komparativa metoder och kausala samband

Causal demonstration is conducted to some extent by a process of comparison. A causal argument is falsified or verified to the extent that one causal story is demonstrated to be superior to others that might be constructed around the same event(s) (Gerring 2005:181).

En betydande del av modern statsvetenskap vilar på jämförande logik, med vilken förklaringar till utfall söks genom jämförelser inom eller mellan fall. Jämförande metoder inbegriper idag såväl studier av få fall som större kvantitativa undersökningar. De har vanligen en mer eller mindre uttalad ambition att ifrågasätta eller presentera kausala samband mellan specifika villkor eller variabler och en beroende variabel, utfallet. Att påvisa eller hypotetisera om ett kausalt samband ställer höga krav på den jämförande logiken. Ett av de mest framträdande – och kanske mest krävande – kraven berör val av fall, vilket visas genom den omfattande litteraturen om olika typer av fall. Valet av fall och för-

ståelsen av i vilket sammanhang fallet/fallen ses påverkar forskningsdesignen på flera praktiska plan, men har också betydelse för vilket bidrag som kan göras till redan existerande forskning.

Under de senaste decennierna har jämförande metoder inom samhällsvetenskaperna utvecklats betydligt, inte minst i riktning mot att överbrygga skillnader i synen på kausalitet mellan fåfallsstudier och studier med många fall, vanligen förstått i termer av determinism och probabilism. En viktig implikation av den här utvecklingen är en breddad möjlighet till att ifrå-

gasätta tidigare forskning – både i ljuset av nya fall och med hjälp av nya metoder och teorier om kausalitet. Den här workshopen närmar sig jämförande studier som har en ambition att förklara utfall i termer av orsak och verkan. Vi välkomnar bidrag som berör jämförande metod i bred bemärkelse: utkast till metoddiskussioner, empiriska studier av få eller många fall samt mer teoretiska diskussioner av orsakssamband. (Emelie Lilliefelt, SH och Nicholas Aylott, SH)